

IN AND OUT OF WAR

MEERGEZINSBEHANDELING VOOR VETERANEN

Erie Hilliger
systeemtherapeut

**Psychotraumacentrum
Zuid-Nederland**

Patricia Dashorst
psychiater/systeemtherapeut

Stichting **Centrum '45**

Inhoud van de presentatie

- Inleiding
- Wat is meergezinsbehandeling (MFT)
- Waarom MFT bij veteranengezinnen
- Algemene technieken
- Opzet van MFT bij veteranengezinnen
- Rollenspel
- Discussie

PTSS en het gezinsleven

- Alles draait om PTSS
- Angst, controle, dominantie en hiërarchie, grensoverschrijdingen
- Moeder wordt beschermster van kinderen, de mediator en de organisator in gezin
- Voorkomen van prikkels voor de veteraan, vermijden van sociale events
- 'Secundaire traumatisatie': kinderen en partner worden ook kortaangebonden, agressief, ontwikkelen beperkte interactiepatronen
- Gedragsproblemen en parentificatie bij kinderen
- Het tijdperspectief in gezin raakt gefocussed op het verleden, de tijd van uitzending, toekomstperspectief verdwijnt, moedeloosheid, hulpeloosheid, machteloosheid staat voorop, uitputting
- Gezin kan de normale life-cycle niet meer hanteren; stagnatie van de ontwikkeling van de individuele gezinsleden en het gezin als geheel

Gevolgen voor gezinsleden

- Parentificatie: een van de kinderen neemt samen met moeder de zorg voor het gezin over
- Coalitievorming en triangulatie
- Rechtstreekse communicatie wordt vermeden
- Eenzaamheid en buitengesloten voelen versterkt
- Partner en kinderen worden beschermer van de veteraan
- Gebrek aan intimiteit
- Kinderen worden niet leeftijdsadequaat aangesproken
- Dreigende stagnatie in de ontwikkeling
- Controle behoefte
- Voorkomen van angst, verdriet, irritatie, woede bij veteraan
- Geen oog voor behoeften e.d. van gezinsleden

Gevolgen voor gezinsleden

- Vermijden van situaties die triggers kunnen geven
- Afspraken buitenshuis vermijden
- Weinig – geen bezoek, vriendjes
- Herstructurering van gezinsroutines
- Taakverdeling verschuift
- Uitstellen beslissingen in de hoop dat het beter gaat
- Verdeling van krachten en voeding van relaties uit balans
- Nieuwe aangepaste gezinsrituelen en routines aangepast
- Schaamte voor de gezinsproblemen
- Afname sociale contacten -> isolement

Gevolgen voor het gezin

Nieuwe aangepaste gezinsrituelen en aan de PTSS aangepaste gezinspatronen

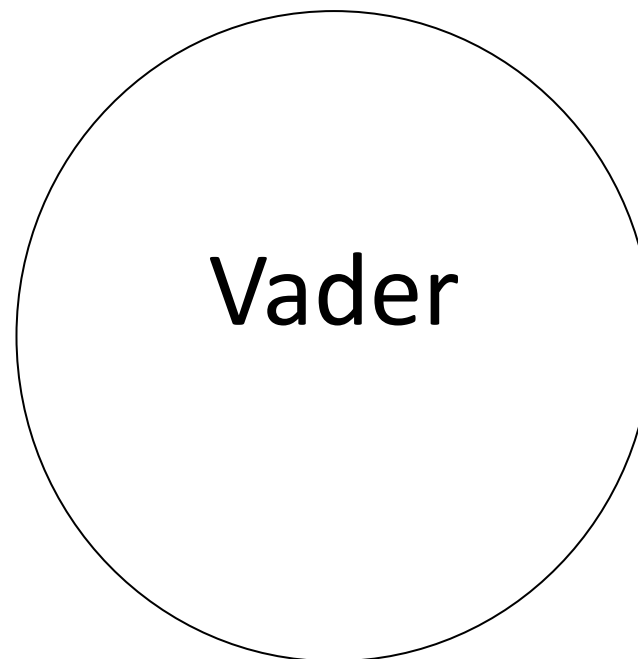
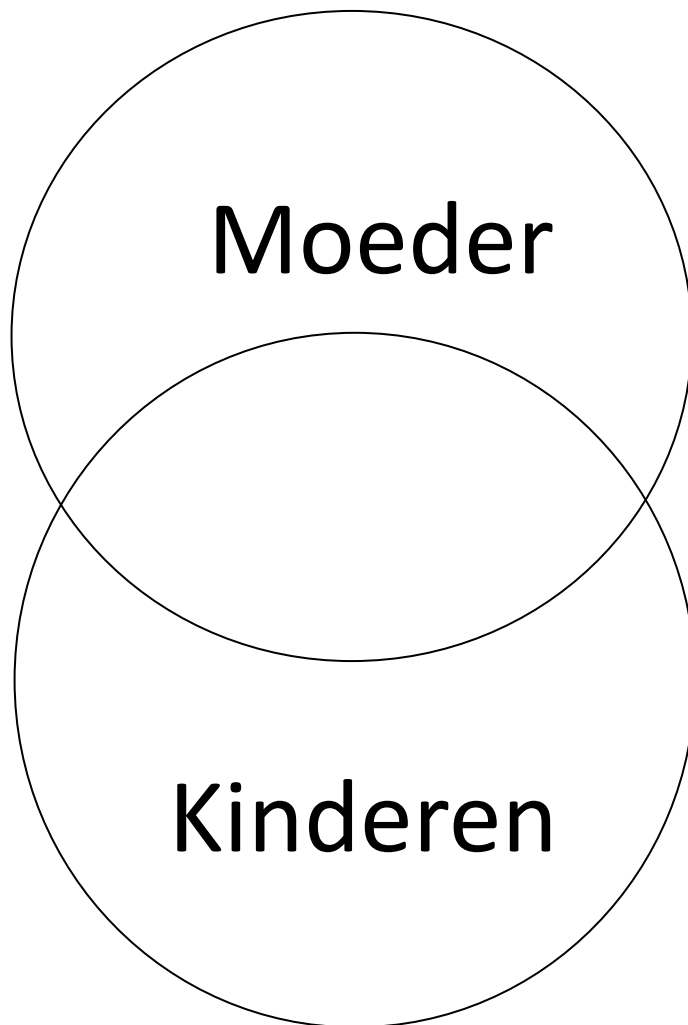

Verstoring gezinsidentiteit

Veteranengezin

ziekte PTSS is organiserend principe

Waarom meergezinsbehandeling

- Herkenning en erkenning
- Problemen van isolatie en stigmatisering opheffen
- Ervaringen vergelijken
- Nieuwe perspectieven creëren
- Van 'hulpeloos' 'behulpzaam' worden
- Experimenteren in de opvoeding met elkaars kinderen d.m.v. co-ouderschap
- Gevoelige onderwerpen in een groep te verkennen
- Sociale connecties en netwerken creëren

Meergezinsbehandeling

“Een meergezinsbehandelingsgroep is een lerende omgeving”

- ▶ Gezinnen hebben een scherp oog voor problemen in andere gezinnen en zijn opmerkelijk goed afgestemd op de structurele en interactionele problemen van andere gezinnen
- ▶ Gezinnen die hebben gekeken naar dysfunctionele patronen in andere gezinnen passen de lessen van anderen toe op zichzelf zonder dat het expliciet gemaakt hoeft te zijn

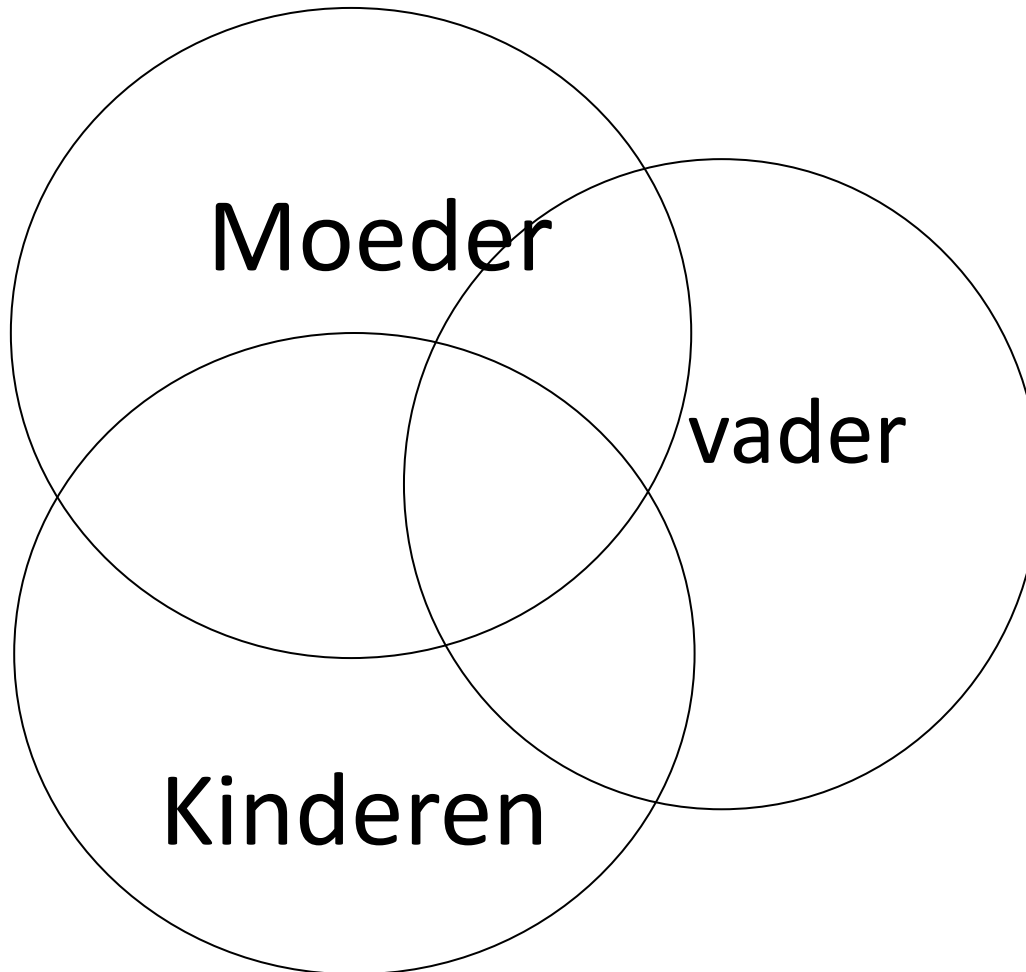
Mc Farlane 1982

Werken met meer gezinnen als context voor verandering

- Het bestuderen van problematische kwesties in alle details in een 'sociale' en 'echte' omgeving
 - Het naar voren halen van problematische interacties via het perspectief van een andere familie
 - Het aanmoedigen van experimenteren d.m.v. spel en actie
- Het creëren van een "hogedrukpan" om het veranderingsproces te versnellen
- De groep uitnodigen tot meerdere suggesties en reflecties op veranderingen
- Het vertalen en aanpassen 'van het nieuwe' naar thuis situaties

Uitgangspunten behandeling

- Herstellen vastgelopen en dysfunctionele gezinspatronen
- Lotgenotencontact (herkenning, erkenning, afname isolement)
- Vergroten zelfredzaamheid, veerkracht
- Vlot trekken gestagneerde ontwikkeling
- Interventies lotgenoten krachtig

MFT

Multi family therapie, meergezinsbehandeling

- Combinatie van systeem- en groepstherapie
- Herkennen van dysfunctionele gezinsinteracties, verbeteren relaties
- Vergroten wederzijds begrip
- Vergroten probleemoplossend vermogen
- Verbeteren inlevend vermogen

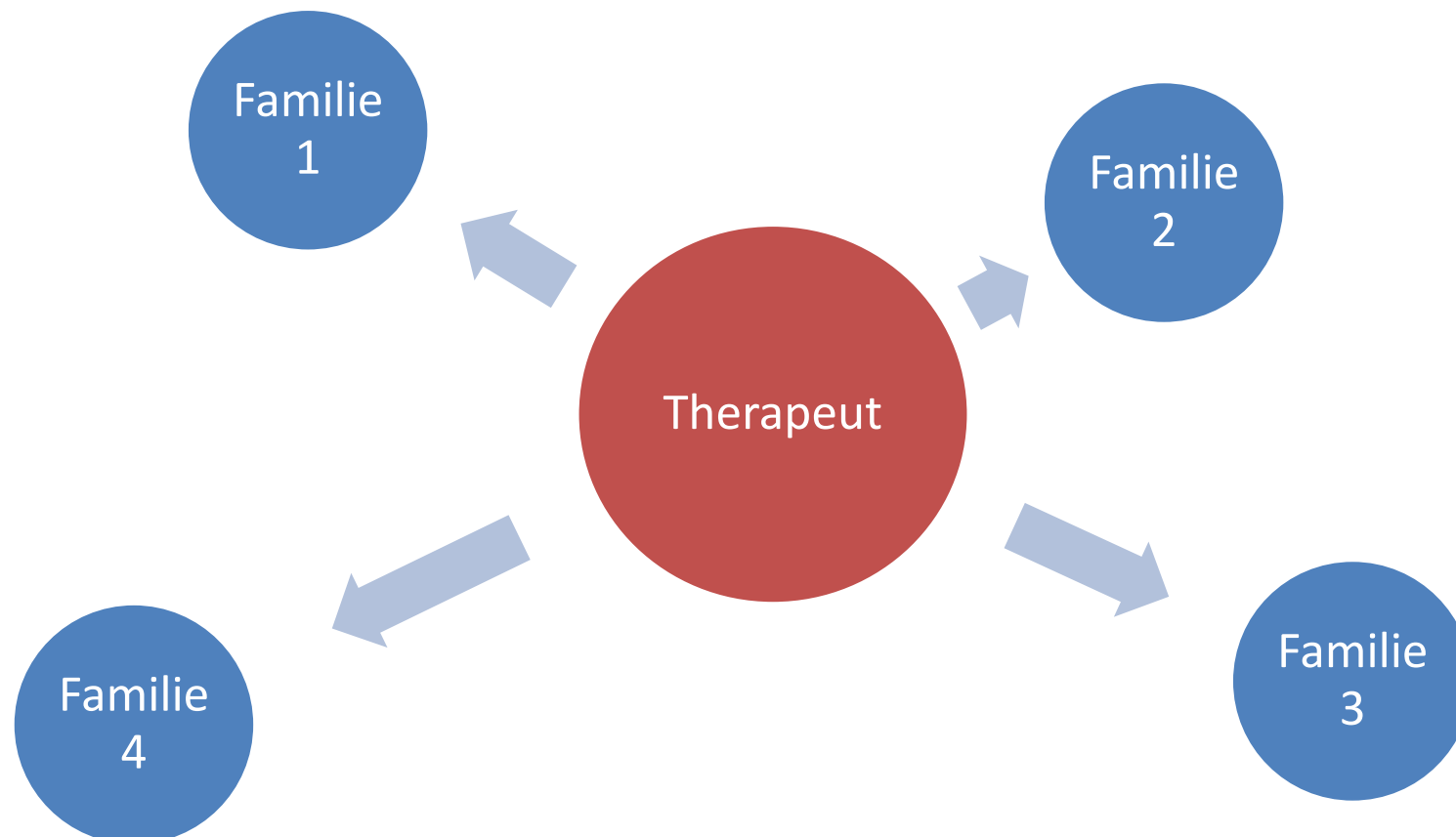
Therapeutische werkwijzen, technieken

- Basismethode: structurele systeemtherapie, aangevuld met elementen uit de Mentalization Based Treatment
- Technieken uit de systeemtherapie: circulair vragen, externaliseren van probleem, het team als reflectie, genogram
- Technieken uit de groepspsychotherapie: groepsdynamica als referentiekader om de groepsfasen te begrijpen en te bewerken, interacties tussen gezinnen om ervaringen te delen en de uniekheid van gezinnen te versterken
- Actiegerichte technieken: rollenspelen, sculpting, psychodrama, psycho-educatie
- Creatieve therapie: tekenen , schilderen, boetseren als middelen om gevoelens rond gezinspatronen te verhelderen
- Psychomotorische therapie: bewegen, spelen, samenwerken als middelen om gezinnen nieuwe vormen van samen doen te leren en interacties al doende te verduidelijken

Het 5-stappenmodel

- Techniek om te focussen op problematisch gedrag
- 1. Observeer en geef feedback op interacties en gesprekken
- Het valt me op dat...
- 2. Controleer de observaties
- Klopt het dat...? Zie je dat zelf ook zo?
- 3. Nodig uit tot evaluatie
- Vind je het goed zo? Ben je er tevreden mee?
- 4. onderzoek de wens om te veranderen
- Hoe zou je willen dat het was?
- 5. Nodig iemand uit om te experimenteren/ actie te ondernemen
- Waarom zou je (...het) nu niet proberen?

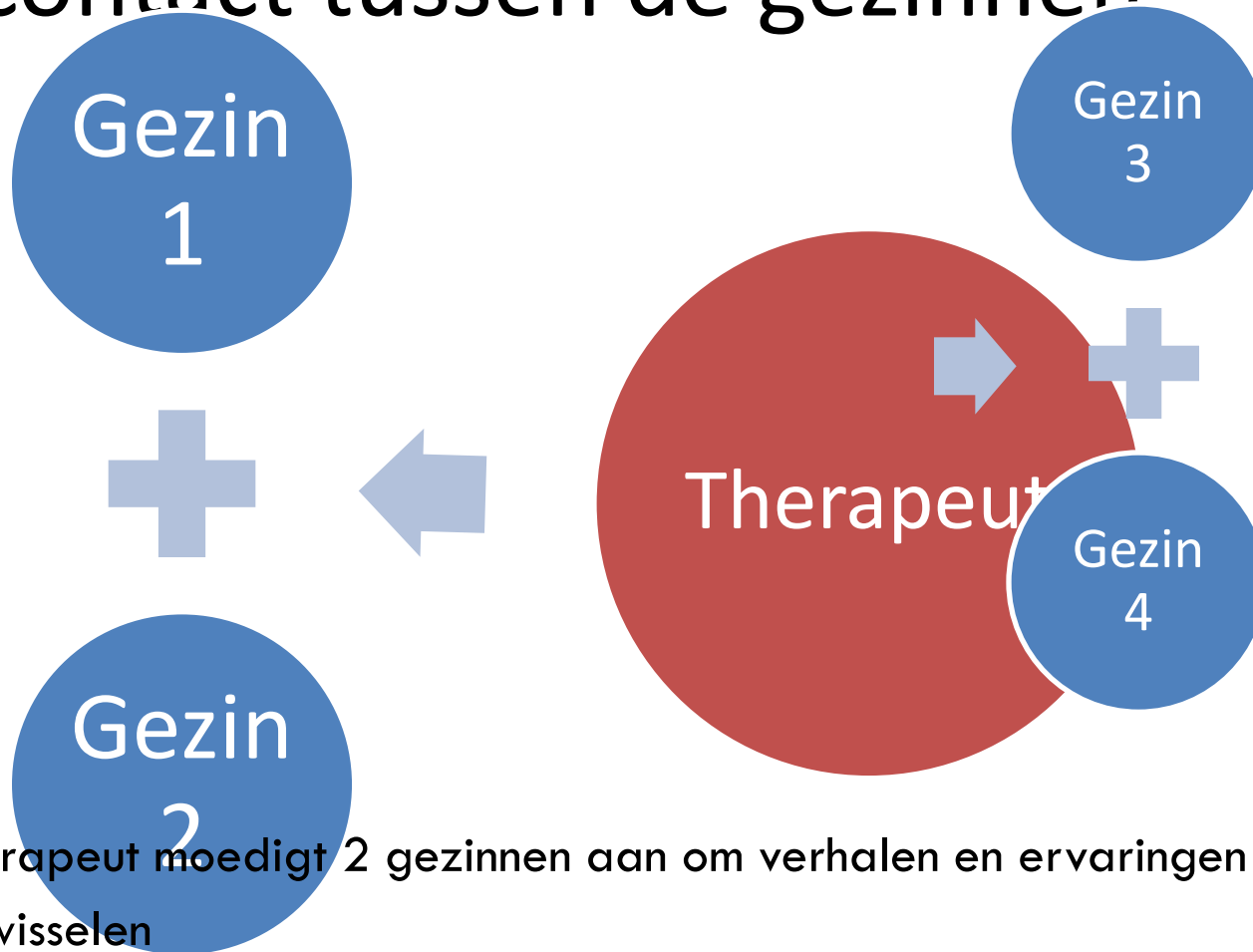
Therapeut verbindt zich met de gezinnen

De therapeut maakt met alle gezinnen beurtelings contact.

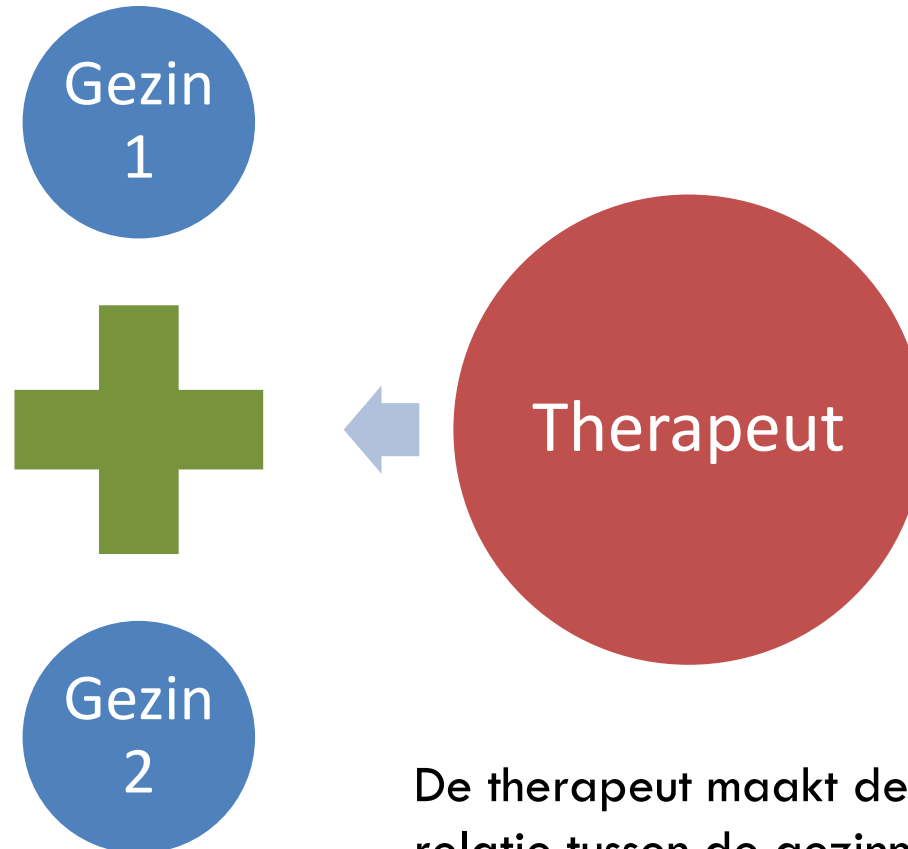
Alle communicaties lopen via de therapeut.

Therapeut stimuleert het onderling contact tussen de gezinnen

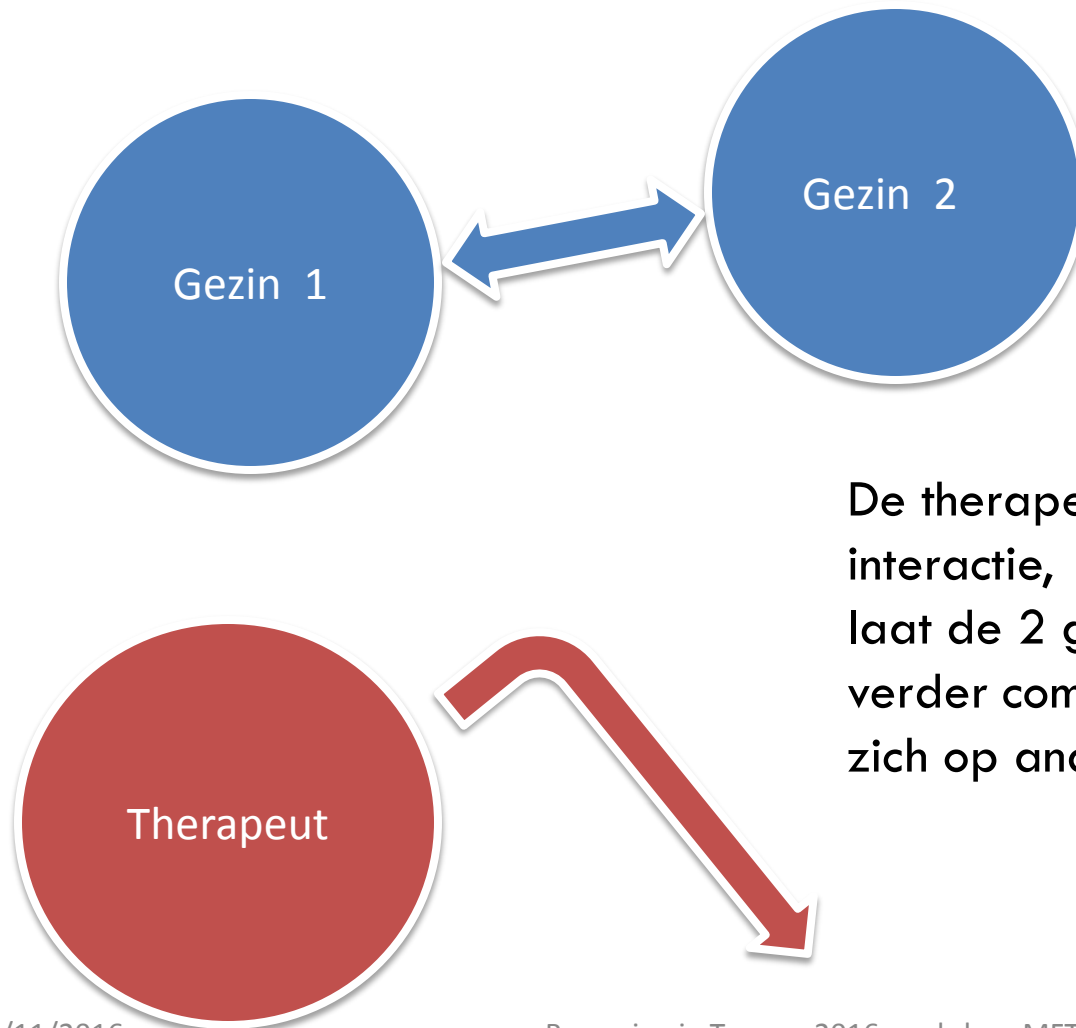
De therapeut moedigt 2 gezinnen aan om verhalen en ervaringen met elkaar uit te wisselen

Het intensiveren van de onderlinge relatie

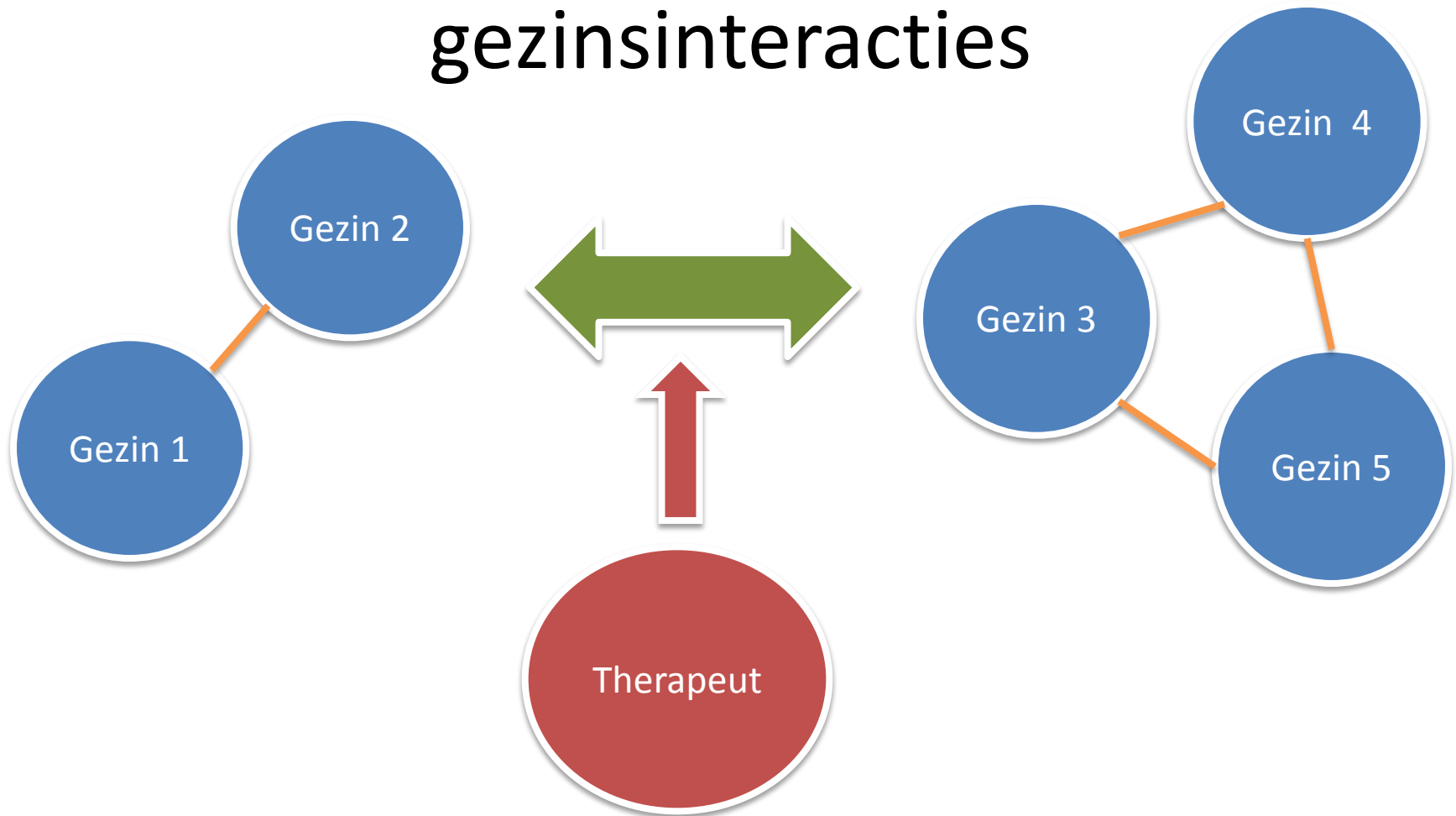
De therapeut maakt de onderlinge relatie tussen de gezinnen sterker, werkt aan intensivering van de interacties

Therapeut trekt zich terug

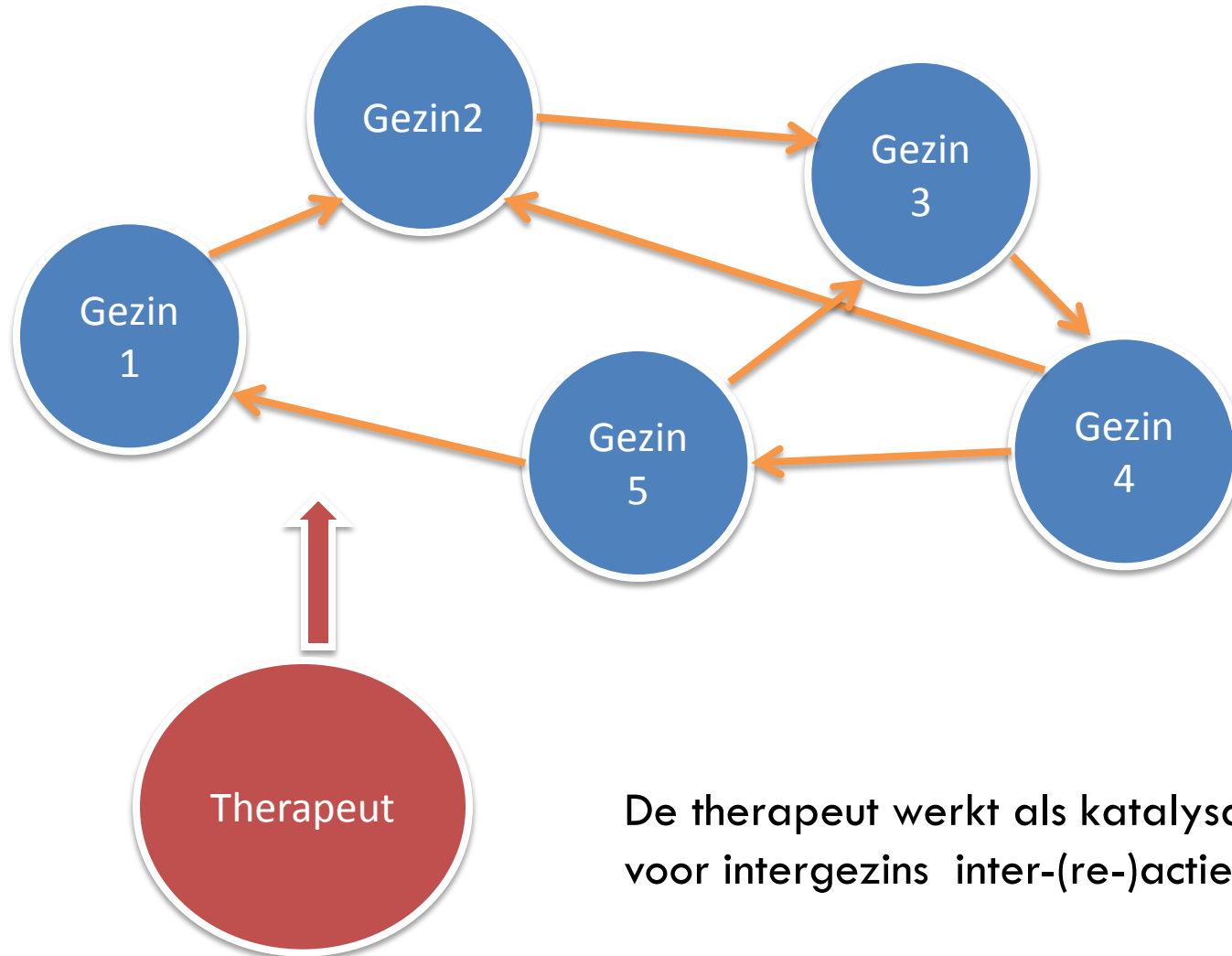
De therapeut trekt zich terug uit deze interactie,
laat de 2 gezinnen onderling verder communiceren en focust zich op andere gezinnen

Therapeut coördineert de “inter” - gezinsinteracties

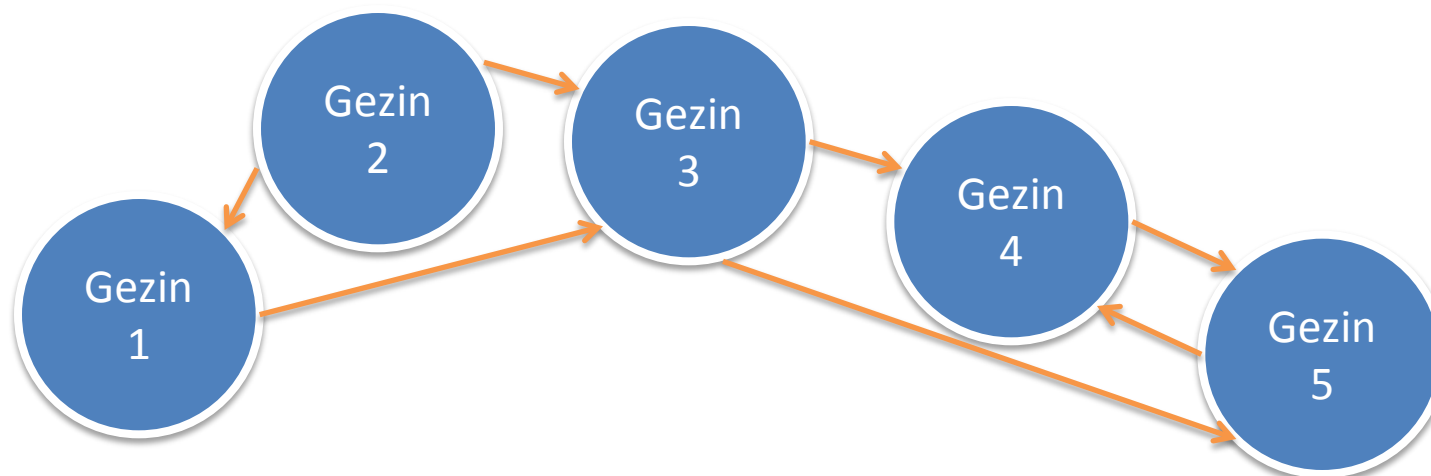
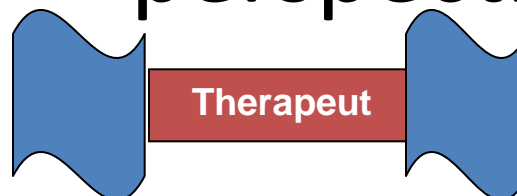
De therapeut brengt ‘tijdelijke’ subgroepen van gezinnen bij elkaar

Kettingreacties maken

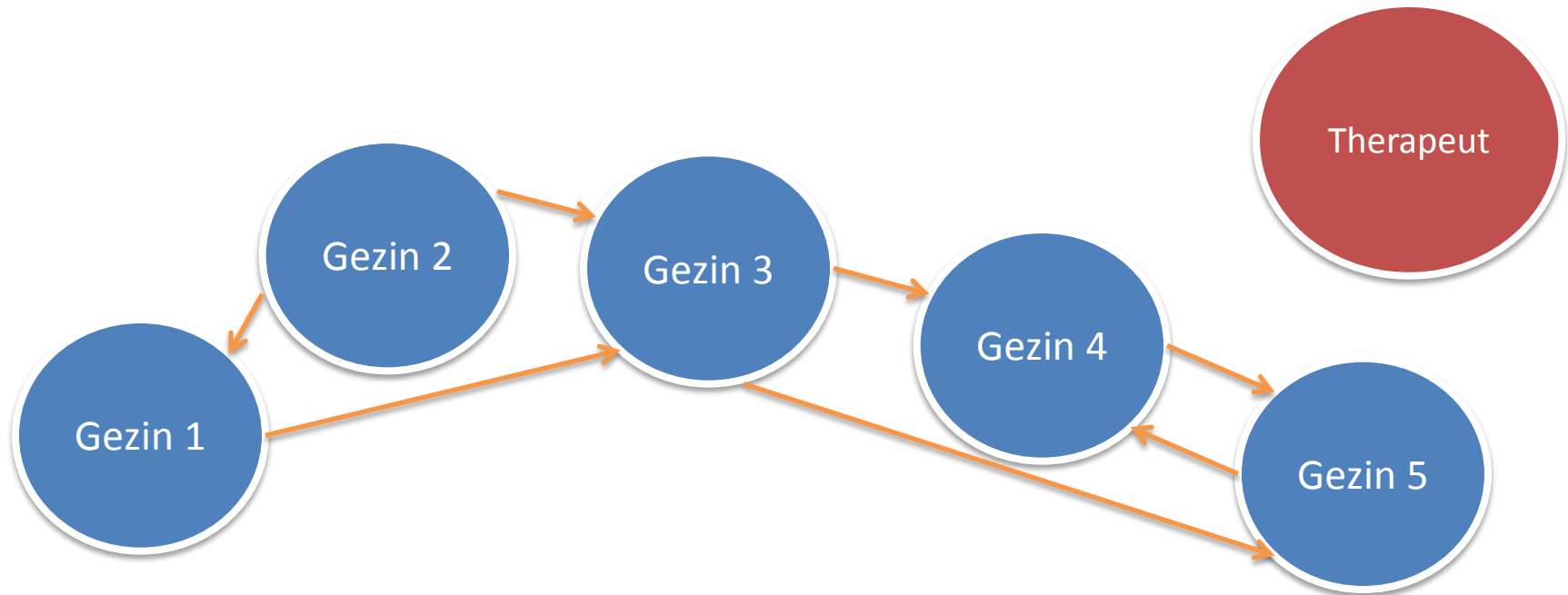
De therapeut werkt als katalysator voor intergezins inter-(re-)acties

Therapeut werkt vanuit "vogel - perspectief"

De therapeut bevindt zich als in de modus van een arend,
kalm het overzicht houdend, maar klaar om in te grijpen

Wood-pecking

De therapeut pikt een bepaalde interactie uit een gezin op
(zoals een specht aanvalt)

en laat deze in de hele gezinsgroep door werken

Dank voor uw aandacht

Erie Hilliger

Systeemtherapeut

email: e.hilliger@reiniervanarkel.nl

Patricia Dashorst

psychiater-systeemtherapeut

email: p.dashorst@centrum45.nl